

GƏNCLƏRİN İNKİŞAFINDA BİRGƏ SƏYLƏR - VAHİD İNKİŞAF ÜÇÜN AİLƏ VƏ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN İNTEQRASIYA YOLLARI

AYTƏN HƏSƏNLİ

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Dövlət İdarəçilik Akademiyası, magistrant*

E-mail: aytanhasanli01@gmail.com

Gənclərin inkişafı müxtəlif ictimai institutların fəal iştirakını və əməkdaşlığını tələb edən çoxşaxəli prosesdir. Gənclərin böyüməsini formalaşdıran ən təsirli qüvvələr arasında ailə və təhsil müəssisələri var. Bu iki sütun tandemdə işlədikdə, gənc fərdlərin emosional, sosial, intellektual və fiziki rifahını təmin edərək onların inkişafını təmin edir. Ailə və təhsil sistemlərinin inteqrasiyası ardıcıl dəstəyin və rəhbərliyin təmin edilməsində, gənclərin inkişaf etmək üçün lazımi resurs və imkanların əldə edilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ailə sevgi, sabitlik və rəhbərlik təklif edən təməl dəstək sistemi kimi xidmət edir, təhsil müəssisələri isə şəxsi və akademik inkişaf üçün vacib olan bilik, bacarıq və sosial qarşılıqlı əlaqələri təmin edir. Məqsədlərini uyğunlaşdırmaqla və birlikdə işləməklə, ailələr və məktəblər özünə inam, möhkəmlik və güclü məqsəd hissini təşviq edən tərbiyəvi mühit yarada bilərlər. Bu əməkdaşlıq yanaşması həmçinin gənclərin psixi sağlamlıq problemləri, akademik təzyiqlər və sosial bərabərsizliklər kimi üzvləşdiyi çətinlikləri həll edir. O, gənclərin inkişafının tək bir qurumun məsuliyyəti deyil, davamlı ünsiyyət, paylaşılan strategiyalar və qarşılıqlı anlaşma tələb edən kollektiv səy olduğu fikrini təbliğ edir. Birgə səylər sayəsində həm ailə, həm də təhsil müəssisələri yetkinliyin mürəkkəbliklərini həll etməyə hazır olan hərtərəfli şəxsiyyətlərin formalaşmasında mühüm rol oynayır.

Məqsəd

Tədqiqatın məqsədi gənclərin inkişafında birgə səylər - vahid inkişaf üçün ailə və təhsil müəssisələrinin inteqrasiya yollarının araşdırılmasıdır.

Metodologiya. Gənclərin hərtərəfli inkişafı üçün ailə və təhsil müəssisələrinin inteqrasiyası hər iki sahənin güclü tərəflərindən istifadə edən əlaqələndirilmiş yanaşma tələb edir. Valideynlər və müəllimlər arasında müntəzəm ünsiyyət uşağın ehtiyacları, nailiyyətləri və təkmilləşdirilməsi lazım olan sahələrin ardıcıl şəkildə başa düşülməsini təmin edir. Dövri görüşlər, xəbər bülletenləri və ya onlayn platformalar kimi strukturlaşdırılmış əks-əlaqə dövrlərinin

yaradılması əməkdaşlığa kömək edir. Tələbələrin bu müzakirələrə daxil edilməsi onlara öz inkişafında fəal iştirak etməyə, özünüdərk və hesabatlılığı inkişaf etdirməyə imkan verir [3, p.28]. Ailələr və təhsil müəssisələri gənclərə vahid dəstək şəbəkəsi yaratmaq üçün hörmət, empatiya və məsuliyyət kimi ortaq dəyərlərin yaradılması üzərində çalışmalıdırlar. Birgə hazırlanmış çərçivələr ailə gözləntilərini məktəb kurikulumları və proqramları ilə uyğunlaşdırmağa bilər. Valideynləri oxu sessiyaları, elm sərgiləri və ya mədəni tədbirlər kimi məktəb əsaslı fəaliyyətlərə cəlb edən proqramlar uşaqlar üçün təhsil təcrübəsini artırma və inklüziv öyrənmə mühiti yarada bilər. Məktəblər valideynlərə uşaqlarının böyüməsini effektiv şəkildə dəstəkləmək üçün inkişaf mərhələlərini, öyrənmə üsullarını və mübarizə strategiyalarını anlamağa kömək edən seminarlar və ya məsləhətlər təklif edə bilər.

Məktəblərdə sosial və emosional öyrənmə (SEL) proqramlarının həyata keçirilməsi tələbələrə emosional tənzimləmə, münaqişələrin həlli və şəxsiyyətlərarası bacarıqların inkişafına kömək edir. Məktəblər valideynlərə evdə bu bacarıqları gücləndirmək, vahid dəstək sistemi yaratmaq üçün rəhbərlik edə bilər. Gənclərin sosial öyrənmə ilə valideynlərin iştirakı (icma xidməti və ya idman) birləşdirən məktəbdənkənar proqramlara cəlb edilməsi hərtərəfli inkişafı təşviq edir. Həm valideynlər, həm də müəllimlər tələbələrə fərdi məqsədlər müəyyən etmək üçün birlikdə işləyə bilərlər. Bu əməkdaşlıq yanaşması şəxsi inkişafı, akademik nailiyyətləri və həyat bacarıqlarını vurğulayır.

Texnologiya valideynlərə övladlarının akademik və şəxsi tərəqqisini real vaxt rejimində izləməyə kömək edə bilər, daha mənalı iştiraka və vaxtında müdaxiləyə imkan verir. Tətbiqlər davamlı ünsiyyəti asanlaşdırır, problemlərin operativ həlli üçün dərhal rəy və məsləhət mübadiləsinə imkan verir. Məktəblər valideynlərin məktəb siyasətinin hazırlanmasında iştirakını təşviq edə bilər ki, bu da tək-cə ailələri gücləndirməklə yanaşı, həm də məktəb siyasətlərinin müxtəlif ailə perspektivlərini nəzərə

almasını təmin edir [1, p.50]. Ailələrin müəllimlər və tələbələrə birlikdə iştirak edə biləcəyi tədbirlərin təşkili hərtərəfli inkişaf üçün vacib olan icma hissini gücləndirməyə kömək edir. Bu strategiyalar vasitəsilə ailə və təhsil müəssisələri gənclər üçün dəstəkləyici və zənginləşdirici mühit yarada, akademik, sosial və emosional aspektləri hərtərəfli həll etməklə onları uğurlu gələcəyə hazırlaya bilər.

Nəticə

Nəticə olaraq, ailə və təhsil müəssisələrinin inteqrasiyası gənclərin hərtərəfli inkişafına təkan vermək üçün vacibdir. Ailələr və məktəblərin hər biri inkişaf prosesinə unikal güclü tərəflər və anlayışlar gətirir; əməkdaşlıq etdikdə, onlar tək-cə akademik uğuru deyil, həm də emosional, sosial və etik inkişafı təmin edən hərtərəfli dəstək sistemi yaradırlar. Ailənin iştirakı uşaqların şəxsiyyətləri və özünə hörməti üçün təməl kimi xidmət edən sabitlik və dəyərləri təmin edir, məktəblər isə idrak və sosial bacarıqları inkişaf etdirən strukturlaşdırılmış öyrənmə mühitləri təklif edir. Valideynlərin cəlb edilməsi proqramları, ictimaiyyətlə əlaqə və ailə inklüziv məktəb tədbirləri kimi birgə təşəbbüslər valideynlər, müəllimlər və tələbələr arasında ünsiyyət kanallarını gücləndirir. Bu vahid yanaşma davamlılığı, müsbət davranışı və öyrənmə üçün davamlı motivasiyanı təşviq edir, xüsusən də həm ailə, həm də məktəb oxşar gözləntiləri və dəyərləri ardıcıl olaraq gücləndirdikdə. Üstəlik, hər iki qurumun rəhbərliyini birləşdirməklə gənclər mürəkkəb sosial mühitlərdə və çətinliklərdə naviqasiya etməyə daha yaxşı hazırlaşır, onları daha uyğunlaşa bilən, empatik və məsuliyyətli vətəndaşlar edir. Həqiqətən hərtərəfli inkişaf yaratmağın yolu ailə-məktəb tərəfdaşlığını təşviq edən siyasət və proqramlara üstünlük verilməli, gənc fərdləri sürətlə dəyişən dünyada akademik, şəxsi və sosial cəhətdən inkişaf etmək üçün təchiz edən vahid mühit yaradılmalıdır.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Christenson S. (2019), "Handbook of School-Family Partnerships", New York, "Routledge", 400 p.
2. Epstein J. (2019), "School, Family, and Community Partnerships", Thousand Oaks, "Corwin", 371 p.
3. Henderson A. (2017), "Beyond the Bake Sale: The Essential Guide to Family-School Partnerships",

New York, "The New Press", 300 p.

4. Hoover-Dempsey K. (2017), "Parental Involvement and Family-School Partnerships: Considerations and Strategies for Effective Practice", New York, "Routledge", 361 p.

5. Weiss H. (2020), "Preparing Educators to Engage Families: Case Studies Using an Ecological Systems Framework", Thousand Oaks, "Sage Publications", 411 p.

Hasanlı Aydan

JOINT EFFORTS IN YOUTH DEVELOPMENT - WAYS TO INTEGRATE FAMILY AND EDUCATIONAL INSTITUTIONS FOR HOLISTIC DEVELOPMENT

ABSTRACT

Joint efforts between family and educational institutions play a vital role in fostering the holistic development of youth. These two core entities form the foundation for a child's learning and socialization, and their integration can effectively support young people's emotional, social, and intellectual growth. Family provides the initial nurturing environment where children learn values, ethics, and emotional coping skills, while schools offer structured learning, peer interaction, and exposure to diverse perspectives. To enhance youth development, families and schools must work together to ensure continuity between home and school environments. Parents and educators can collaborate by maintaining open communication, aligning expectations, and supporting each other's efforts. Regular parent-teacher meetings, joint educational activities, and workshops on youth issues can help synchronize their approaches. Programs like family engagement initiatives and school-parent partnerships also encourage mutual support in areas like homework assistance, character building, and life skills training. Furthermore, by embracing shared goals and leveraging each institution's strengths, families and schools can create a balanced support system. Such a system allows children to feel secure, valued, and motivated to learn and grow. This integrated approach not only promotes academic success but also helps youth develop resilience, confidence, and a sense of responsibility essential for their future roles in society.

Keywords: Youth, youth development, family, educational institutions, integration.

Айтан Гасанлы
СОВМЕСТНЫЕ УСИЛИЯ В РАЗВИТИИ
МОЛОДЕЖИ – ПУТИ ИНТЕГРАЦИИ
СЕМЬИ И ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ
УЧРЕЖДЕНИЙ ДЛЯ ЦЕЛОСТНОГО
РАЗВИТИЯ

АННОТАЦИЯ

Совместные усилия семьи и образовательных учреждений играют важную роль в содействии целостному развитию молодежи. Эти два основных образования формируют основу для обучения и социализации ребенка, и их интеграция может эффективно поддерживать эмоциональный, социальный и интеллектуальный рост молодых людей. Семья обеспечивает начальную среду воспитания, где дети изучают ценности, этику и навыки эмоционального совладания, в то время как школы предлагают структурированное обучение, взаимодействие со сверстниками и знакомство с различными точками зрения. Чтобы улучшить развитие молодежи, семьи и школы должны работать вместе, чтобы обеспечить преемственность между домашней и школьной средой. Родители и педагоги могут сотрудничать, поддерживая открытое общение, согласовывая ожидания и поддерживая усилия друг друга. Регулярные родительские встречи, совместные образовательные мероприятия и семинары по проблемам молодежи могут помочь синхронизировать их подходы. Такие программы, как инициативы по вовлечению семьи и партнерство школы и родителей, также поощряют взаимную поддержку в таких областях, как помощь в выполнении домашних заданий, формирование характера и обучение жизненным навыкам. Кроме того, принимая общие цели и используя сильные стороны каждого учреждения, семьи и школы могут создать сбалансированную систему поддержки. Такая система позволяет детям чувствовать себя в безопасности, ценными и мотивированными к обучению и росту. Этот комплексный подход не только способствует академическому успеху, но и помогает молодежи развивать устойчивость, уверенность и чувство ответственности, необходимые для их будущей роли в обществе.

Ключевые слова: Молодежь, развитие молодежи, семья, образовательные учреждения, интеграция.

Aytən Həsənli
GƏNCLƏRİN İNKİŞAFINDA BİRGƏ
SƏYLƏR - VAHİD İNKİŞAF ÜÇÜN AİLƏ VƏ
TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN İNTEQRASIYA
YOLLARI

XÜLASƏ

Ailə və təhsil müəssisələrinin birgə səyləri gənclərin hərtərəfli inkişafının təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Bu iki əsas varlıq uşağın öyrənməsi və sosiallaşması üçün təməl təşkil edir və onların inteqrasiyası gənclərin emosional, sosial və intellektual inkişafını effektiv şəkildə dəstəkləyə bilər. Ailə uşaqların dəyərlər, etika və emosional mübarizə bacarıqlarını öyrəndiyi ilkin tərbiyə mühitini təmin edir, məktəblər isə strukturlaşdırılmış öyrənmə, həmyaşıdlarla qarşılıqlı əlaqə və müxtəlif perspektivlərə məruz qalma təklif edir. Gənclərin inkişafını artırmaq üçün ailələr və məktəblər ev və məktəb mühitləri arasında davamlılığı təmin etmək üçün birlikdə işləməlidirlər. Valideynlər və pedaqoqlar açıq ünsiyyət saxlamaqla, gözləntiləri uyğunlaşdırmaqla və bir-birlərinin səylərini dəstəkləməklə əməkdaşlıq edə bilərlər. Müntəzəm olaraq valideyn-müəllim görüşləri, birgə maarifləndirici fəaliyyətlər və gənclərin problemləri ilə bağlı seminarlar onların yanaşmalarını sinxronlaşdırmağa kömək edə bilər. Ailənin cəlb edilməsi təşəbbüsləri və məktəb-valideyn tərəfdaşlığı kimi proqramlar həmçinin ev tapşırığına köməklik, xarakterin formalaşması və həyat bacarıqlarının təlimi kimi sahələrdə qarşılıqlı dəstəyi təşviq edir. Bundan əlavə, ortaq məqsədləri qəbul etməklə və hər bir qurumun güclü tərəflərindən istifadə etməklə ailələr və məktəblər balanslaşdırılmış dəstək sistemi yarada bilərlər. Belə bir sistem uşaqlara özlərini təhlükəsiz, dəyərli hiss etməyə və öyrənməyə və böyüməyə həvəsli olmağa imkan verir. Bu inteqrasiya olunmuş yanaşma təkcə akademik uğuru təşviq etmir, həm də gənclərin cəmiyyətdəki gələcək rolları üçün vacib olan möhkəmlik, inam və məsuliyyət hissini inkişaf etdirməyə kömək edir.

Açar sözlər: Gənclər, gənclərin inkişafı, ailə, təhsil müəssisələri, inteqrasiya.